

{ } { }

Bakara Suresi

135

GİT

◀ Bakara / 135 ▶

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ
مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

Türkçe Transcript

Ve kâlû kûnû hûden ev nasârâ tehtedû^(k) kul bel millete ibrâhîme
hanîfâ(en)^(s) vemâ kâne mine-lmuşrikîn(e)

Abdülbaki Gölpınarlı Meali

Yahudi, yahut Nasrani olun da doğru yolu bulun dediler. De ki:
Hayır, küfürden, şirkten uzak ve temiz olan İbrahim'in dinindeyiz.
O, hiçbir zaman şirk koşanlardan olmadı.

Abdullah-Ahmet Akgül Meali

“Yahudi ve Hristiyan olun (*hukukta ve ahlâkta Haçlı Batı'ya uyun*) ki Hakk yolu bulasınız ve kurtulasınız” diye teklif edenlere söyle ki: “Hayır biz dosdoğru İbrahim dinine ve milletine tâbiyiz. (*Millet-i İbrahim'iz. Çünkü*) O (*sizin gibi*) müşriklerden değildi.”

Abdullah Parlıyan Meali

“Yahudiler; yada Hristiyanlar; Yahudi veya Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız” derler. De ki: Hayır, bizimki İbrahim'in inanç sistemidir ki, gerçeklere uymayan herşeyden yüz çevirir ve Allah'tan başkasına ilahlık tanımaz.

Ahmet Tekin Meali

Yahudiler ve hristiyanlar: “Yahudi ya da hristiyan olunuz ki, doğru, hak yolu bulmuş olasınız” dediler. Sen de: “Hayır, Hanif olan, Hakka ve tevhide yönelik İbrâhim'in dininde, İslâm dininde birleşelim. Hiçbir zaman o, ilâhlığında, otoritesinde, mülkünde, tasarruflarında Allah'a ortak koşan, gizli şirk yaşayan, başka otoriteler de kabul eden müşriklerden, putperestlerden olmadı” de.

Ahmet Varol Meali

(Kitap ehli) "yahudi veya hristiyan olun doğru yolu bulursunuz" dediler. [24] De ki: "Aksine, biz ancak İbrahim'in dini olan dosdoğru dine uyarız. O, ortak koşanlardan değildi."

135.İbnu Ebi Hatim'in Abdullah bin Abbas (r.a.)'tan rivayet ettiğine göre İbnu Suriya, Resulullah (a.s.)'a: "Doğru yol bizim üzerinde olduğumuz yoldan başkası değildir. Ey Muhammed! Sen de bize uy doğru yolu bulursun" dedi. Bunun üzerine Yüce Allah bu âyeti kerimeyi indirdi.

24.Burada da 111. ayeti kerimede olduğu gibi yahudilerin iddialarıyla hristiyanların iddiaları birbirine atfedilerek anılmaktadır. Yani, yahudiler "eğer yahudi olursanız doğru yolu bulursunuz" demektedir, hristiyanlar ise "eğer hristiyan olursanız doğru yolu bulursunuz" iddiasında bulunmaktadırlar.

Ali Bulaç Meali

Dediler ki: 'Yahudi veya Hristiyan olun ki hidayete eresiniz.' De ki: 'Hayır, (doğru yol) Hanif (muvahhid) olan İbrahim'in dini(dir); O müşriklerden değildir.'

Ali Fikri Yavuz Meali

Yahûdî ve Hristiyanlar, Müslümanlara şöyle dediler: “- Bizim dinimize girip Yahûdî veya Hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız.” Habibim sen de ki “- Hayır, biz hak yol üzere bulunan Hazreti İbrahim'in dinindeyiz. O, hiç bir zaman müşriklerden (Allah'a ortak koşanlardan) olmadı.”

Bahaeddin Sağlam Meali

“Yahudi ve Hristiyan olun, doğru yolu bulursunuz?” dediler. Sen de ki: “Hayır, dosdoğru İbrahim'in dinine uyarız. O (ne Yahudi, ne Hristiyan) ne de müşrik idi.”

Bayraktar Bayraklı Meali

Yahudiler ve Hristiyanlar, Müslümanlara şöyle dediler: “Doğru yolu bulmanız için Yahudi ya da Hristiyan olunuz.” De ki: “Hayır! Biz, Hanif olan İbrâhim'in yoluna uyarız. O, müşriklerden değildir.”

Besim Atalay Meali (1965)

Onlar derler ki : «Ya Yahudi olunuz, ya da Hristiyan, doğru yolu bulursunuz», sen de diyesin ki: «Doğru yol, İslâm olan İbrahim'in yoludur», İbrahim eş koşanlardan değildir

Cemal Külünkoğlu Meali

Onlar: “Yahudi ve Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız.” derler. De ki: “Doğrusu, biz batıl dinlerden uzaklaşıp Hakk'a yönelen İbrahim'in Hanif dini üzereyiz. O hiçbir zaman müşriklerden olmadı.”

Buradaki “Hanif” ifadesi; Hz. İbrahim ve milleti için kullanılmakla beraber İslam öncesinde günahattan, dünyevî zevklerden ve bütün şüpheli inançlardan, özellikle de puta tapıcılıktan uzak duran, Hakk'a dosdoğru yönelmiş bulunan insanları tanımlamak için kullanılırdı. Yani “Haniflik”; puta tapıcılığın karşısı olarak bütün peygamberlerin milletinin ve tevhid dinin adıdır. Bu bakımdan, dini Allah'a has kılmak üzere görevlendirilmiş peygamberlerin dinlerine

uyan, doğrunun yanında ve kötülüğün karşısında olan tevhid dinin müntesipleri de "Hanîf"tir.

Cemil Said (1924)

"Size Yahûdî veyâ Hristiyan olunuz doğru yolda bulunursunuz" diyorlar. Cevâb viriniz ki biz mü'min-i hakîki olan ve müşrik olmıyan İbrâhîm'in dinindeniz.

Diyanet İşleri Meali (Eski)

"Yahudi veya Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız" dediler. "Doğruya yönelmiş olan ve Allah'a eş koşanlardan olmayan İbrahim'in dinine uyarız" de.

Diyanet İşleri Meali (Yeni)

(Yahudiler) "Yahudi olun ve (Hristiyanlar da) "Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız" dediler. De ki: "Hayır, hakka yönelen İbrahim'in dinine uyarız. O, Allah'a ortak koşanlardan değildi."

Diyanet Vakfı Meali

(Yahudiler ve hristiyanlar müslümanlara:) Yahudi ya da hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız, dediler. De ki: Hayır! Biz, hanîf olan İbrahim'in dinine uyarız. O, müşriklerden değildi.

Hanîf, her türlü batıl dinden uzak durup, yalnızca hak dine yönelen kişi demektir.

Edip Yüksel Meali

"Yahudi veya Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız," dediler. De ki: "Hayır, biz İbrahim'in tektanrıci dinine uyarız. O, ortak koşanlardan olmadı."

İslam, bir özel isim değildir. Adem'den itibaren tüm elçiler ve inananlar, kendilerini tanımlamak için, islam ve müslüman kelimelerinin kendi dillerindeki karşılıklarını kullanmışlardır (2:131; 3:95; 6:161; 7:126; 10:72; 27:31-32; 28:53). Tanrı yanında tek makbul din islamdır, yani Allah'a teslimiyettir. İbrahim, namaz, zekat, oruç ve hac pratiklerini öğretti (22:78). İbrahim'in izleyicisi Muhammed (16:123) ise Kuran'ı ilettiler.

Elmalılı Hamdi Yazır Meali

Bir de: "yahudi veya hristiyan olunuz ki, hidayet bulasınız." dediler. Sen onlara de ki: "Hayır! Hanif olarak hakka tapan İbrahim'in dinine (uyarız) ki, o hiçbir zaman müşriklerden olmadı."

Elmalılı Meali (Orijinal)

Bir de Yehud veya Nasara olun ki hidayet bulasınız dediler, de ki: hayır, hakperest hanif olarak İbrahim milleti ki o hiç bir zaman müşriklerden olmadı

Erhan Aktaş Meali

Onlar, “Yahudi ve Hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız.” dediler. De ki: “Hayır; biz, hiçbir zaman müşrik olmayan, hanif¹ olan İbrahim'in milletindeniz.”²

1- Şirk koşmaksızın Allah'a yönelmiş olan. 2- İbrahim ümmetinin yaşam biçimini, o toplumun uygarlığını benimseyenlerdeniz.

Hasan Basri Çantay Meali

(Yahudî ve Hristiyanlar Müslümanlara:) «Yahudî veya Nasraanî olun ki doğru yolu bulasınız» dediler. De ki (Habîbim): «Hayır, (biz) muvahhid (Allah'ı bir tanıyarak ve müslim) olarak İbrâhîmin dîni (n deyiz). O, Allaha eş tutanlardan değildi».

Hayrat Neşriyat Meali

(Onlar:) “Yahudi veya hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız!” dediler. (Ey Resûlüm!) De ki: “Hayır! (Biz) Hanîf(1) (hakka yönelmiş) olan İbrâhîm'in dînine (tâbi' oluruz). Çünkü (o, sizin gibi) müşriklerden değildi.”

(1)Hanîf, İslâmiyet'ten evvel, Allah'ın bir olduğuna îmân edip İbrâhîm (as)'ın dînine tâbi' olanlara verilen bir isim ve sıfattır. Eğriliği bırakıp doğrusuna giden demektir. Örfte, İbrâhîm (as) milletine isim olmuştur ki, bâtil ma'budlardan çekinip, yalnız Allah'a ibâdet eden muvahhid demektir. İlmiyle amel edip İslâmî hükümlere sınıksız bağlanan kişiler hakkında da kullanılır. (Râzî, c. 2/4, 90-91)

İlyas Yorulmaz Meali

“Yahudi veya Hristiyan olun ki, doğru yola giresiniz” dediler. Hayır hayır! “Biz doğruları araştıran İbrahim'in izindeyiz” deyin. İbrahim müşriklerden değildi.

İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu

Yahudi olmalısınız, ya da hristiyan olmalısınız ki doğru yolu tutmuş olasınız» diyorlar. Onlara de ki: « Yok, biz İbrahim'in dinindeniz. O İbrahim ki Allah'ı birleyici idi, Allah'a eş de koşmadı.»

İsmail Hakkı İzmirli

Onlar «Yahudi veya Nasrani olun ki hidayet bulasınız» [1] dediler. Sen onlara de ki «— hayır, biz müvehhit, pâk olan İbrahim dinine tâbiiz [2]. İbrahim müşriklerden de değildir».

[1] Müslümanlara, Yahudiler Yahudi olun, Nasraniler Nasrani olun dediler.

[2] Yahut «hayır hidayet İbrahim'in dinidir» demektir.

Kadri Çelik Meali

“Yahudi veya Hristiyan olun ki hidayeti bulasınız” dediler. De ki: “Biz, hanif olan İbrahim'in dinine uyarız ve o asla şirk koşanlardan değildi.”

(Hanif, başka yollardan yüz çevirip münhasıran tek bir yöne, yani Allah'a yönelen kimse demektir.)

Mahmut Kısa Meali

Peygamberlerin getirmiş olduğu hak dini zamanla bozup değiştirerek Yahudilik, Hristiyanlık adı altında bâtıl inanç sistemleri oluşturanlar, **"Yahudi veya Hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız!" dediler.** Yani Yahudiler Yahudiliğin, Hristiyanlar da Hristiyanlığın doğru yol olduğunu ve kendilerinin sahip olduğu inanç sistemini kabul etmedikçe, hiç kimsenin cennete giremeyeceğini iddia ettiler. Ne var ki, Yahudilik dedikleri, Hz. Musa'nın tebliğ ettiği dinin, zamanla bozulup değiştirilmiş şeklinden başka bir şey değildi. Aynı şekilde Hristiyanlık da, Hz. İsa'nın getirdiği şekliyle kalmamış, yüzlerce hurâfe eklenerek özünden uzaklaştırılmış ve tanınmaz hâle getirilmişti. Dolayısıyla, Yahudiler de, Hristiyanlar da, insanları Allah'ın dinine değil, kendi uydurdıkları bidat ve hurâfelere davet ediyorlar. Ey Müslüman, onlara **de ki:**

"Hayır! Biz, uydurmuş olduğunuz hurâfeler yığına değil, sizin de örnek ve önder kabul ettiğiniz **İbrahim** Peygamber başta olmak üzere, bütün Peygamberlerin insanlığa getirdikleri ve yalnızca Allah'a kulluk esasına dayanan o mükemmel inanç sistemine, **hanif dinine uyarız!** Eğer İbrahim'in izinden yürüdüğünüzü iddia ediyorsanız, siz de hak dine boyun eğmelisiniz, şirkten ve inkârdan uzak durmalısınız. Çünkü **İbrahim, hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamıştı.** Yani o, sizin bugün 'dinin temel esasları' saydığınız bâtıl inançları asla benimsememişti. Örneğin, Allah'a oğul isnat etmemiş, Peygamberleri ve salih insanları tanrılaştırmamış, Allah'ın herhangi bir kitabını veya elçisini asla inkâr etmemişti.

Mahmut Özdemir Meali

Bir de: -"Yahudî veya nasrâniy / hristiyan olun ki doğru yola erişesiniz!" dediler. De ki: -"Evet! İbrahim'in hanîf milleti olmak üzere! O Müşrikler'den değildi".

Mehmet Çakır Meali

Bazıları: " *Yahudi ya da Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız* " diyorlarmış. Sen de kendilerini: " *Yoo! İbrahim'in su gibi saf dinine* " diyerek düzeltiver. Çünkü İbrahim asla aratanrıci olmadı.

Mehmet Çoban Meali

Yahudiler "Yahudi olun!", Hristiyanlar da "Hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız." dediler. De ki: "Hayır! Hakka yönelen İbrahim'in uyduğu, Allah'ın barış esenlik huzur dini olan İslam'a uyarız! İbrahim Allah'a ortak koşup, Allah'ın yasama, yönetme, yargılama, cezalandırma yetkisini Allah'tan başkalarına verenlerden değildi."

Mehmet Okuyan Meali

(Kitap ehli olanlar:) “Yahudi veya hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız.” demişlerdi. De ki: “Hayır! (Biz), [hanîf] (Allah’ı birleyen) olarak İbrahim’in milletine (dinine uyarız). [*] O, müşriklerden değildi.”

Benzer mesajlar: Âl-i İmrân 3:95; Nisâ 4:125; En‘âm 6:79, 161; Nahl 16:123; Hacc 22:78.

Mehmet Türk Meali

Onlar size: “Yahûdî veya Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız.” dediler. (Ey Muhammed!) Sen onlara: “(Asla böyle değil) bilakis biz, Hakk’a yönelen ve asla müşriklerden olmayan İbrahim’in dosdoğru dinine¹ uyarız.” de.

1 Yani; İbrahim (a.s.)’ın diğer dinleri terk eden, tek Allah’a inanmayı esas alan, Kur’an’ın ifâdesiyle İslâm dinine... Bu ve benzeri âyetlere göre; İbrahim (a.s.)’ın dini, “İslâm Dini”dir. Müslümanların dışındakiler Hz. İbrahim’in dininin takipçileri olamazlar. Çünkü Hz. İbrahim’in dini, tek Allah inancına dayanan bir dindir. İsa (a.s) ve Üzeyir’i Allah’ın oğlu saydıkları için Allah tarafından, kâfir oldukları belirtilen Yahûdî ve Hristiyanların, kendilerini İbrahim’in dininden saymalarını anlamak mümkün ise de onları İbrahîmî dinlerden sayan Müslümanları anlamak hiç mümkün değildir. Bunlar, ya Kur’an okumuyorlar, ya da okuduklarını anlamak istemiyorlar. Bir de İbrahîmî dinler diye bir din çeşidi de yoktur. Hz. Âdem’den bu güne kadar gelen dinlerin tamamının adı “İslam Dini”dir. Bk. (Âlu İmrân: 95, Nisâ: 125, En’am: 161, Nahl: 125)

Muhammed Esed Meali

ONLAR: “Yahudi veya Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız” derler. De ki: “Hayır, [bizimki,] bâtil olan her şeyden yüz çeviren¹¹⁰ ve Allah’tan başkasına ilahlık yakıştıranlardan olmayan İbrahim’in inanç sistemi(dir).”

110 Hanîf ifadesi, lafzî olarak “(doğru bir yöne veya hedefe) yöneldi” anlamındaki hane fe’ülinden türetilmiştir (karş. Lane II, 658). İslam öncesinde bu terim kesinlikle tevhidî bir muhtevaya sahipti ve günahdan, dünyevî zevklerden ve bütün şüpheli inançlardan, özellikle de puta tapıcılıktan uzak duran bir insanı tanımlamak için kullanılırdı. Tahannuf da, esas olarak İslam öncesindeki muvahhidlerin uzun tefekkür ve ibadet anlarını kapsayan vecd hallerini gösterirdi. Hanîf ve Tahannuf terimlerinin bu anlamları ile ilgili çok sayıda örneğe İslam öncesi şiirinde rastlanır, mesela Umeyye b. Ebî Salt ve Cîrânü’l-‘Avd’ın şiirleri (karş. Lisânü’l-‘Arab, hane fe maddesi).

Mustafa Çavdar Meali

Ve onlar dediler ki: “Yahudi veya Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız.” Sen de de ki: “Hayır, Hanif olan ve müşriklerden olmayan İbrahim’in inanç sistemine uyarsanız doğru yolu bulursunuz.” 16/123, 3/95

Mustafa İslamoğlu Meali

ONLAR dediler ki: “Yahudileşin ya da Hristiyanlaşın ki doğru yolu bulasınız!”[266] De ki: “Hayır, biz dosdoğru yol üzere

bulunan İbrahim Milleti'ne mensubuz; üstelik o Allah'tan başkasına ilâhlık da yakıştırmazdı.”

[266] Zimnen: Onlar Tevrat ve İncil'e, Hz. Musa ve Hz. İsa'yı gönderen Allah'a çağırmak yerine kendilerine çağırdılar. Burada “Yahudileşin” ya da “Hristiyanlaşın” biçiminde çevirdiğimiz kelimeleri “Yahudi olun” ya da “Hristiyan olun” şeklinde çevirmek de mümkündür. Lâkin bu tür bir çeviri âyetin amacına uygun düşmemektedir. Çünkü 1) Onlar burada Müslümanları Tevrat'a ya da İncil'e imana davet etmediler; zaten Tevrat'a ve İncil'e iman etmek Müslüman olmanın şartlarından biridir. 2) Hz. Musa ve Hz. İsa'ya inanmaya da davet etmediler; çünkü Musa ve İsa Kur'an'ın tasdik ettiği ve Müslümanların iman ettiği iki nebidir. Onları inkâr eden de Müslüman olamaz. 3) Kitap ehli söz konusu çağırışı Hz. Musa ve Hz. İsa'ya tabi olmaya da yapmamaktadır. Çünkü, Kur'an zaten Allah Rasûlü'nü onların yoluna uymaya çağırmıştır (6:90). İşte bütün bunlardan dolayı Yahudilerin ve Hristiyanların çağırışı bir kitaba, bir şeriata, bir nebiye değil “yahudileşmeye” ve “hristiyanlaşmaya” çağrıdır. Fâtîha'nın diliyle: “gazaba uğrayanların” ya da “sapıtanların” yoluna çağrı. Yahudileşme için bkz: Yahudileşme Temayülü, İstanbul-1995 ve Hristiyanlaşma için bkz: Üç Muhammed, İstanbul-2001, s.43-63.

Ömer Nasuhi Bilmen Meali

Ve dediler ki: «Yahudi veya Nasranî olunuz ki hidâyete ermiş olasınız» De ki: «Biz Hanîf olarak İbrahim'in milletine tâbi bulunmaktayız. O, müşriklerden değildir.»

Suat Yıldırım Meali

Bir de: “Yahudi veya Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız” dediler. De ki: “Biz bütün batıl dinlerden uzaklaşmış olarak İbrâhim'in dinine tâbi oluruz. O hiçbir zaman müşriklerden olmadı.”

Süleyman Ateş Meali

Yahudi veya hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız. dediler. De ki: "Hayır, biz dosdoğru İbrahim dinine (uyarız). O, (Allah'a) ortak koşanlardan değildi."

Süleyman Tevfik (1927)

(Ehl-i kitâb) Yahûdî veyâ Hristiyan olunuz ki hidâyete iresiniz didiler. (Yâ Muhammed) onlara söyle ki: Biz bâtıldan berî ve hak olan millet-i İbrâhîm'e tâbi' oluruz. O (İbrâhîm) müşriklerden değildi.[²]

[2] Medîne yahûdîlerinden bir takımı ile (Necran) hristiyanlarından bir tâife müslümanlara kendi dinlerinin hak olduğundan bahisle: Hidâyet bulmağı ister iseniz bizim dînimize tâbi' olunuz didiler. Bu âyet-i kerîme nâzil olarak virilecek cevâb bildirildi.

Süleymaniye Vakfı Meali

(Bir taraf) “Doğru yola gelmek için Yahudi olmalısınız”, (diğeri) “Hristiyan olmalısınız!” dedi. De ki: “Hayır, İbrahim’in dosdoğru şeriatına uymalısınız! O, müşriklerden değildi.”

Şaban Piriş Meali

-Yahudi ve Hristiyan olun ki doğru yolu bulasınız, demektedirler; Sen de ki:-Hayır, hanif olarak, müşriklerden olmayan İbrahim'in dinine (uyunuz ki hidayete eresiniz)

Ümit Şimşek Meali

Bir de "Yahudi veya Hristiyan olun da doğru yolu bulun" dediler. De ki: Doğrusu, biz bâtil dinlerden uzaklaşıp hakka yönelen İbrahim'in dini üzereyiz. O hiçbir zaman müşriklerden olmadı.

Yaşar Nuri Öztürk Meali

"Yahudi yahut Hristiyan olun ki doğruya kılavuzlanasınız." dediler. De ki: "Hayır, öyle değil. Şirk ve yozlaşmadan uzak bir biçimde, İbrahim milletinden olalım. O, şirke bulaşanlardan değildi."

Eski Anadolu Türkçesi

ol kim cuhūdlar "yā naśrāniler toĝru yol dutasız." eyit: belki ibrahīm milleti, müsülmān; iken daħı olmadı müşriklerden."

Satır Altı Meal (1534)

Daħı eyitdiler kitāb ehli: Yā müşrikler, oluñuz Yehūdiler yā Naśrāniler,hidāyet bulursız. Eyit yā Muḥammed: Bel ki İbrāhīm dīni üstine oluñuz yaḥşı i 'tikād-ıla, daħı degüldür İbrāhīm kāfirlerden.

Bunyadov-Memmedeliyev

(Yəhudilər və xaçpərəstlər müsəlmanlara:) "Doğru yolu tapmaq üçün yəhudi, yaxud da xaçpərəst olun!" - deyirlər. (Ya Rəsulum!) Sən de: "Biz batıldən haqqa tapınan (haqq yolda olan) İbrahim dinindəyik, çünki o, Allaha şərik qoşanlardan deyildi.

M. Pickthall (English)

And they say: Be Jews or Christians, then ye will be rightly guided. Say (unto them, O Muhammad): Nay, but (we follow) the religion of Abraham, the upright, and he was not of the idolaters.

Yusuf Ali (English)

They say: "Become Jews or Christians if ye would be guided (To salvation)." Say thou: "Nay! (I would rather) the Religion of Abraham the True(134), and he joined not gods with Allah."

134 Hanif: inclined to right opinion, orthodox (in the literal meaning of the Greek words.), firm in faith, sound and well-balanced, true. Perhaps the last word, True, sums up most of the other shades.

The Jews, though taught Unity, went after false gods, and the Christians invented the Trinity or borrowed it from Paganism. We go back to pure, han if doctrine of Abraham, to live and die in faith in the One True God.